

Onderstaande (**Stads-**)Wandeltocht is grotendeels gebaseerd op het boek ‘Acht eeuwen schaatsen in en om Amsterdam’
(Eerste druk: ISBN: 978-94-6190-510-9. Tweede druk: ISBN: 978-94-6228-537-8)

Auteurs: Niko Mulder en Jos Pronk. Route samengesteld m.m.v. Hans Olthof en Ferry de Jong (stadsgidsen bij het Gilde, Amsterdam)

Downloaden routeschema: www.stichtingdepoolster.nl / **Verzoek om begeleiding:** pronk452@planet.nl

Deel 1. Traject Amsterdam Centraal Station - Café/ rest. de Ysbreeker (Weesperzijde).

Start: VVV kantoor bij Smits Noord-Zuid-Hollandsch Koffiehuis of NS Restaurant 1° Klas, Spoor 2B

Bereikbaarheid: CS Amsterdam: trein, metro, tram en bus en de ‘de Ysbreeker’ Metrohalte Weesperplein. Adresseringen zie onder 3.

N.B. 1. ‘Bijzonderheden’: de nummeringen verwijzen naar het paginanummer of het hoofdstuk in het boek. **Rood=herziene druk.**

2. Indien het **volgordenummer ‘cursief’** is weergegeven dan is daar op de website meer informatie over beschikbaar.

3. **Afkortingen:** re(rechts)-af, li(links)-af, re(recht)-door, ri. = richting. O = rotonde.

O(Oost)-zijde en W(West)-zijde. T = 3-weg kruising en + = 4-weg kruising.

4. **Belangrijke gegevens:**

- De Ysbreeker: Weesperzijde 23, 1091 EC Amsterdam. Tel.: 020-4681257. www.deysbreeker.nl

- Smits Noord-Zuid Hollandsch Koffiehuis, Stationsplein 10, 1012 AB Amsterdam. Tel.: 020-6233777. www.smitskoffiehuis.nl

- NS Restaurant 1° Klas, Spoor B, Stationsplein 15 Tel.: 020-6250131. www.restaurant1eklas.nl

5. **Aanvullende Literatuur:**

- de Ommuurde Stad (langs 17^e eeuwse bolwerken en stadspoorten van Amsterdam): Rob van Reijn en Maarten Hell.

Nr	Afstand	Geschatte Looptijd	Trajectbeschrijving	Bijzonderheden/ Toelichting (soms ter plaatse)	Afb. Pag.	Tekst Pag.
1.	100 m.	10 min.	Start VVV kantoor, Stationsplein. (= eiland) Ri. Damrak naar Victoriahotel (NB. 2 ingebouwde huisjes)	Li. Nieuwe brug/ Nw. Brugsteeg,	35	H. 6
		05 min.	Over Damrak re-af Haringpakkersteeg Haringpakkerssteeg/Hasselaarssteeg/Nieuwendijk	Locatie vroegere Jacobskapel (Echtscheidingen, dubbele uitgang li en re.)	43 38 46	H. 6 39 47
2.	100 m.	05 min.	Li-af Nieuwendijk Re-af St. Jacobsstraat (Jacobsbeeld)	1° IJzeren Schaats. Vindplaats hoek Nieuwendijk / Dirk van Hasseltsteeg		8, 9
		05 min.	Stop: Jacobsstraat/ Nieuwezijds Voorburgwal	Boekenlegger		8, 9

Nr	Afstand	Geschatte Looptijd	Trajectbeschrijving	Bijzonderheden/ Toelichting (soms ter plaatse plaatse)	Afb. Pag.	Tekst Pag.
3.	200 m.		Re-door Nieuwezijds Voorburgwal oversteken naar Korte Kolksteeg Korte Kolksteeg/ Spuistraat re-af	Dominicuskerk (Pierre Cuypers) Zie: Raam (afb. Jacobus) + gevelsteen (stadhuis Hoon)		
4.	100 m.		Li-af Kattégat langs achterzijde Ronde Lutherse kapel. Kattégat gaat over in Stromarkt	Koggestraat. Pakhuizen met lage ramen. Spiegelpanden (gouden handen op gevel, was zeepziederij). Huis met wapen van Venetië (huis van Hendrik Berenburgh = HB, beer uit toren)		
5.	300 m.	05 min.	Re-af tot Haarlemmersluis Li-af over de Singelbrug en dan li-af Singel volgen Stop	Locatie Haringpakkerstoren (15e eeuw). N/W deel Vestingwerk. Voor Alteratie in 1578 = Heilig Kruistoren. Torenspits uit 1627 (H. de Keyser?), vergaderruimte haringkuiipers	58 38 0/6	39 46/47
6.	200 m.		Re-af Brouwersgracht (re-kant)	Gaat van smal naar breed gedeelte i.v.m. bierbrouwers.		
7.	100 m.		Re-af Herenmarkt langs West Indisch huis (WIH)	Binnenplein: Schat Piet Hein/ Soeploodsoproer/ Peter Stuyvesant/ New York		
8.	100 m.		Li-af Haarlemmerstraat Langs Posthoornkerk (rechts)	Timpaan met zwanen op WIH (symbool Luth. geloof). Buurt aan die kant was Katholieke enclave.		
9.	300 m.	05 min.	Haarlemmerstraat/ Korte Prinsengracht/ Eenhoornsluis Stop	De Eenhoornsluis (Amsterdams Zeepeil, later NAP). Zie gemetselde steen. Jan Hudde (burg. en w'schapper). Deed waterhoogtemetingen om dijkhoogte te bepalen. Eerst ook toegepast in Europa later ook Japan. Brouwerij de Eenhoorn (beeld op re. woning).		30 34
10.	100 m.		Li-af. Korte Prinsengracht (oneven zijde)			
11.	100 m.		Re-af. Over de 'Lekkere Sluis'. Brug nr. 59.	Hier verkoop vanuit tentjes (pannenkoeken en andere lekkernijen). Huis Posthoorn , met (vroeger) erachter een schuilkerk.		

Nr	Afstand	Geschatte Looptijd	Trajectbeschrijving	Bijzonderheden/ Toelichting (soms ter plaatse plaatse)	Afb. Pag.	Tekst Pag.
12.	300 m.	05 min.	Li-af. Prinsengracht naar Noorderkerk/-markt Stop	Noorderkerk/-markt was ooit Prinsenmarkt. Hier 1 ^e watertappunt A'dam. Voormalig kerkhof aangegeven. Plaquette Febr. staking. T.o. Anjelierstraat = Sonshofje (soms gesloten)	42 56	43 57
13.	2 km.	200 m.	Re-af. Tuinstraat	Gildehuis = huis Schaatsenmakersgilde op onbekend adres	15 12	15 15
14.		75 m.	Li. Claes Claeshofje. Li-af. Ingang Hofje via Egelantiersdwarstraat. Hofje verlaten via Egelantiersstraat. Re-af. Egelantiersdwarstraat ri. Egelantiersgracht Li-af naar Prinsengracht.	Water & Vuurwinkeltje. Zwaardvegershofje werd Luthers hofje (zie gevelsteen) later samengevoegd met Anlohofje. N.B. gevelsteen met hand en vederpen = woning schrijver.	93 115	
15.		100 m.	Op hoek van Egelantiersdwarstraat/ Egelantiersgracht en Egelantiersgracht/ Prinsengracht	Café 't Smalle (met glas-in-lood medaillon van een Kerstman op schaatsen) Gunters & Meuser	95, 65 65	85
16.		20 m. 50 m.	Re-af brug over. Prinsengracht volgen. Li-af over Leliesluis via Leliegracht naar Oude Leliestraat	N.B. In gevels namen van architecten		
17.		300 m.	Torenluis/ Singel/ In verlengde stond vroeger de Haringpakkerstoren	Monument Multatuli (E. D. Dekker) Funderingstegels Jan Roodenpoortstoren (Stadspoort) Onder brug oude gevangenis.		
18.			Over brug re-af. Singel (oneven zijde)		29 33	30 34
19.		200 m.	Li-af. Raadhuisstraat/ Singel	Op de hoek woonhuis Vondel		
20.		50 m.	Bij NZ Voorburgwal Re-af	Stadhuis/ Paleis op de Dam Links (net zichtbaar) torentje NZ kapel (heette Kapel ter Heilige Stede. Herinnering aan Mirakel van A'dam 1345).		

Nr	Afstand	Geschatte Looptijd	Trajectbeschrijving	Bijzonderheden/ Toelichting (soms ter plaatse plaatse)	Afb. Pag.	Tekst Pag.
21.		300 m. Pauze: 30-45 min.	Li-af St. Luciensteeg volgen tot Kalverstraat Re-af Kalverstraat Re-af door poort: Amsterdam Museum Via Schuttersgalerij naar Begijnhof (ingang Gedempte Begijnsloot)	Gevelstenen Winterdorp met schaatser + Jacobus Even Li-af is ingang (schuil-)kerk 'de Papegaai' (1848) was H.H. Petrus- en Pauluskerk Bij Wijde Kapelsteeg gevelsteen ter herinnering aan het Mirakel van A'dam. Route Pelgrimspad.	64	64
22.			Uitgang Begijnhof naar Spui			
23.		100 m.	Re-af tot Singel	De bevroren Singel werd vroeger opengebrouwen voor de waterschuiten.	29 33	30 34
24.		100 m.	Li-af Singel naar Koningsplein	Eind 15 ^e tot 16 ^e eeuw stadsmuur Aan overzijde gebouw Odeon .	80 102	101
25.		100 m.	Re-af. Heette vroeger Heiligewegsgracht	Is het verlengde van de Heiligeweg/ Heiligewegsbuurgwal. De uitvalsweg/-gracht via de Heiligewegspoort (gesloopt bij 4 ^e uitleg 1664) Via de Overtoom naar het Leidsche Veer ri. Haarlem. Li. woning (zie gevelsteen) was v.h. herberg 'Oog in 't Zeil'.	23	52 65/66
26.		100 m.	Li-af Herengracht (onevenzijde)	Woning Burgemeester. Grachtenrace.	132	164
27.		500 m.	Li-af langs Thorbeckeplein, langs rembrandtplein doorlopen naar Halvemaansteeg/ Halvemaansbrug	T.o. Halvemaansbrug lag Swijgh Utrecht. Toren in de stadswal (1481-1496). Locatie Kloveniersdoelen. Eerste locatie van 'de Nachtwacht'. Nu Doelen Hotel. Het Rondeel (halvemaanvormige voorzijde met rechte achterzijde). Nu Hotel de l'Europe.	23	30 34
28.			Re-af Amstel volgen richting Stopera			
29.	5 km.		Bij de Blauwbrug re-door langs de Amstel naar Magere Brug	Mogelijk gegraven recht stuk Amstel		

Nr	Afstand	Geschatte Looptijd	Trajectbeschrijving	Bijzonderheden/ Toelichting (soms ter plaatse plaatse)	Afb. Pag.	Tekst Pag.
30.		500 m.	Li-af over Magere brug. Re-af Amstel (oneven zijde) volgen langs Carré	Lantaarnpalen (Jan van der Heijden). Amstelsluizen (Burg. Hudde) nodig om de stad te spoelen.	47 55	54
31.		5 min.	Hoge Sluis/ Locatie Blokhuisen in de Amstel (Wester- en Oosterblokhuis) Stop	Bolwerken. Blokhuisen. Hogesluis , stalling Ysbreeker . Afgebroken omdat Paardentram er niet tegen op kon.	22 26 67	H. 4 H. 4 28, 32
32.		50 m.	Li-af Sarphatistraat Re-af langs Amstel Hotel	Voor tunneltje links (Huddekade) tegel ter herinnering locatie Bolwerk nr. 19, 17 ^e eeuw, 4 ^e uitleg. Molen de Bul.		
33.	6,5 km		Re-door Weesperzijde volgen ri. café-rest. 'de Ysbreeker'		26 30 68	H. 5 H. 5